

Stavrenski dom

Ste. 79

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Pred pogodbo med Italijo in Romunijo

Bukarešta, 9. aprila. o. Kralj Karol je sprejel italijanskega poslanika na romunskem dvoru in imel z njim dolg razgovor. V zvezi s tem razgovorom pravijo poučeni krogi, tako v Bukarešti, kakor v Rimu, da je razgovor veljal paktu, ki naj bi ga sklenili Italija in Romunija. Ta nova zveza med obema latinskima državama bi bila docela podobna nedavno sklenjeni italijansko-jugoslovanski trgovski in politični pogodbi. Po teh vestih je kralj Karol, o katerem je znano, da ima velik vpliv na vodstvo romunske zunanje politike, ki je prav na njegovo pobudo krenila na nova pota, naklonjen misli take pogodbe z Italijo.

Sodeč po poročilih iz političnih krogov v Bu-

karešti, sta romunsko in italijansko zunanje ministrstvo že dalj časa imeli razgovore za sklenitev take pogodbe. Pogajanja so napredovala tako, da je moči trdit, da se je v vseh načelnih vprašanjih dosegel sporazum.

Spiro prijateljskega razpoloženja, ki je zmeraj vladalo med Romunijo in Italijo že zaradi jezikovne sorodnosti, pa tudi zaradi gospodarskih zvez, ne pomeni napoved tega pakta nič presenetljivega. Zdi se, da je bilo o tej pogodbi govora tudi na zadnjem sestanku zunanjih ministrov Male zveze v Beogradu in da se je tam dosegel sporazum glede takih in podobnih pogodb.

Pariz, 9. aprila. o. Nekateri pariški listi, med

njimi »Ouvreec«, ki stoji blizu sedanji vladi, razglablja vesti o sklenitvi politične in gospodarske pogodbe med Italijo in Romunijo ter označujejo tako pogodbo kot nov poskus za razbitje Male zveze in kot nov neuspeh francoske zunanje politike, ki je vse do nastopa sedanje vlade znala ohraniti svoje balkanske zavezništvo. Poudarjajo tudi težnjo Italije, ki hoče proti francoskemu načelu o skupni in nedeljivi varnosti izvesti svojo zamisel dvostranskih političnih in vojaških pogodb. Ni dvoma, da je ta italijanska akcija v zvezi z njenimi imperialnimi cilji, zaradi katerih si mora pri svojih sosedah in na Balkanu zagotoviti politično in gospodarsko ozadje, da bo lahko vse svoje sile vrgla v Afriko.

Vesti 9. aprila

Japonsko letalo »Božanski veter« je na svojem letu okrog sveta pristalo v Atenah in bo danes nadaljevalo pot v London.

Nemška vlada protestira v Varšavi zaradi protinemških demonstracij v zahodni Poljski, pri katerih so demonstrantje zahtevali priključitev nekaterih delov nemškega ozemlja Poljski.

Za nadzornika francosko-španske meje so določili našega poslanika v Stockholmu dr. Stražniškega, ki bo nadzorstvo sprejel, če mu bo to dovolila naša vlada.

Bodoči angleški ministrski predsednik bo po odstopu Baldwina Neville Chamberlain, mesto finančnega ministra pa bo dobil John Simon.

50 ljudi so pobili na Koreji pristaži neke fantične verske ločine, ki je imela v svojih verskih določilih tudi ubijanje bogatih ljudi.

Sol za vso Japonsko bo odslej dajala Mandžurija, kjer je japonska uprava uredila velike solne rudnike.

Na razstavi jugoslovanskih umetnikov v Parizu, ki se je odprla pred dvema dnevoma v navzočnosti francoskega prosvetnega ministra Zaya, sta bila deležna posebne pozornosti in priznanja slovenska umetnika Tone Kralj in njegova žena Mara.

Japonski poslaniki v Evropi imajo sestanek v Berlinu, kjer razpravljajo o vseh evropskih pojavih, ki bi utegnili vplivati na razvoj političnih dogodkov v Aziji, zlasti o predlogih za novo svetovno gospodarsko konferenco ter o razmerju med Francijo in Nemčijo.

Francoski zunanji minister Delbos je sprejel našega poslanika v Parizu dr. Puriča.

Prijateljsko pogodbo med Turčijo in Egiptom sta podpisala turški zunanji minister in egiptovski poslanik v Ankari Monti.

Letošnja žetev v Abesiniji bo, sodeč po sedanjem stanju, izredno obilna in bodo lahko izvozili v Italijo veliko pšenice.

Zgodovinsko razstavo godal bodo priredili letos v Cremoni, v proslavo 200 letnice smrti najslavnejšega izdelovalca gosli Stradivaria. Na razstavi bo moči videti najdragocenejša godala z vsega sveta.

Volilni boj v Bruslju je v največjem razvoju. Tako reksisti, kakor agitatorji sedanega ministrskega predsednika van Zeelanda imajo nešteto shodov in je vse mesto pokrito s plakati in letaki. Reksisti so vsega skupaj dozdaj izdali že 80 kv. kilometrov plakatov.

Proti kršitvi ustave v Gdanskju je protestiral pri ZN odbor svetovne judovske zveze, ker se sliši, da bo sedanja uprava v Gdanskju uvedla v mestu za Jude tiste omejitve, kakor veljajo v Nemčiji.

Ukaz o obširni amnestiji za pravoslavne velikončne praznike bo objavljen v Bolgariji. Amnestija bo zadel tudi nekaj obsojenec, ki so sedaj zaprti zaradi kršitve zakona o zaščiti države.

Bivši predsednik madžarskega komunističnega sodišča pod strahovladno kravagve Bela Kuna, dr. Zoltan Rudas, se je po 18 letih vrnil v Budimpešto, kjer ga je policija takoj aretirala.

Grški kralj je pomislil na svojem potovanju po Poleponezu več zaprtih komunistov in več opozicijskih pokrajinskih voditeljev.

Ključaste križe so naslikali na sinagogo v Bernu neznanci ter zidove povrh tega okrasili z napisom »smrt Judom«.

Kartel za pridobivanje in prodajo cinka je razpustila francoska vlada, ker je kartel vzdrževal nemogoče cene.

Državno orožno industrijo bo ustanovila egiptovska vlada, ker Egipt od zdaj ni imel še nobene tovarne za orožje. Zaradi tega je vlada odbila prošnje vsem zasebnim podjetjem, ki so hotela graditi tovarne za orožje.

Madžarski proračun za bodoče leto izkazuje 821 milijonov pengov izdatkov ter 805 milijonov pengov dohodkov. Po proračunu je za javna dela določenih 46 milijonov pengov, to je kakih 400 milijonov dinarjev.

Poljska zunanja politika temelji na življenjskih koristih poljske države, zato ni povoda, da bi se stališče Poljakov do Nemčije izpremenilo. Tako je izjavil zun. minister Beck včeraj pri svojem odhodu iz Francije. Dejal je tudi, da ne misli odstopiti kot zunanji minister.

Velike spremembe v francoskem generalnem štabu ter v vrhovnem odboru za državno obrambo napovedujejo francoski listi. Zdi se, da bo Blum tudi vojsko »očistil« ter spravil na vodilna mesta samo tiste častnike, ki so po volji komunistom.

Poljska je prepovedala izvoz žita, da bi preprečila porast cen za moko in kruh.

Velike množice železa je naročila Japonska v Avstriji, ker so druge železarne v Evropi oddale že vso svojo letošnjo produkcijo.

Akcijo za svetovni mir so začeli Rooseveltova

žena, admiral Byrk ter ameriški pastor dr. Emerson. Akcijo so začeli s pozivi po radiu. Zdi se pa, da ta akcija ne bo imela več uspeha, kakor vse podobne.

Generalna stavka bo izbruhnila tudi v Monacu, najmanjši državi v Evropi, ker so začeli stavkati delavci v plinarni in jih je kakih 600 odšlo na francosko ozemlje, ker je v Monacu stavka po ustavi prepovedana.

Dunajsko gledališče Burghtheater bo gostoval v Parizu med svetovno razstavo s Hoffmannsthalovo duhovno igrjo »Das grosse Welttheater«.

Za posredovanje med Gandijem in angleško vlado sta se ponudila znana indijska politika Jajaka in Sapur, ki sta že 1931 dosegla sporazum.

Uvedba 40 urnika v Franciji je vzbudila veliko ogorčenje pri trgovcih in obrtnikih, češ da jim ta uredba, ker jo je vlada sprejela zgolj zaradi politične agitacije, prevrača ves dosedanj delavni red v trgovini in obrti.

Tripolitanski guverner Balbo, ki je prispel v Rim, bo določen za bodočega abesinskega podkralja, namesto dosedanjega maršala Grazianija. Tako poročajo iz Rima.

Delegacija češkoslovanskih poslancev in senatorjev pride maja v Beograd. Ob tej priložnosti bodo tu velike manifestacije glede sodelovanja parlamentarcev držav Male zveze.

Boji na španskem severu

Vitoria, 9. aprila. AA. (Havas.) Nacionalisti nadaljujejo prodiranje na vsej biskajski fronti. Topništvo in letalstvo sta odlično pripravili predor pehote. Včeraj okoli 14. ure je 12 trimotornih bombnikov obstreljevalo sovražno zaledje in spustilo v zrak več municijskih skladišč ter razgualo vse pomožne čete, ki so iz zaledja prihajale na pomoč.

Za svoje zmagovite ofenzive na biskajski fronti so nacionalisti povsod trčili ob hud odpor. Pehota je bila prisiljena stopiti v srdite boje, da zavzame postojanke za postojankami. Ti boji so trajali več ur. Pehoto so pri njenem prodiranju podpirale letalske enote, ki so bile neprestano v akciji, in so ščitile čete pred presenečenji. Sedanja ofenziva kaže tole sliko: Dve koloni prodirata. Ena na sever s ciljem mesta Duranga. Druga kolona operira na vzhodu in se pomika neposredno k Bilbau. Zdaj je pustila za seboj vrh Barazal in je njeno prodiranje znatno olajšano.

Nacionalisti so odbili nov napad na Las Rosas. Ta operacija se je, kakor tudi prejšnje, izvršila z veliko udeležbo tankov. Nacionalisti so prizadejali vladnim četam hude izgube. Mrtvi, ki so obležali na bojišču, pripadajo mednarodni brigadi; iz tega bi se sklepalo, da so se v tem odseku izvršile pregrupacije, ker so se doslej tod borili samo Španci.

Posebni dopisnik Havasa poroča: Včeraj je nacionalistično letalstvo sestrelilo dve vladni letali, nadaljnja tri vladna letala so pa morala hudo poškodovana pristati za nacionalističnimi črtami.

Predsednik španske zbornice v Parizu

Pariz, 9. aprila. »Petit Journal« priobčuje nekatere podrobnosti o prihodu predsednika španskega parlamenta Martineza Barija v Pariz. Spremlja ga sedem uglednih poslancev, med njimi tudi Gasset y Pasquale. Predsednik španskega parlamenta ostane v Parizu tri dni. Francosko društvo prijateljev Zveze narodov priredi v njegovo čast svečano recepcijo. Pri tem sprejemu bo sodeloval tudi minister Paul Boncour. Barrio je dal ob prihodu daljšo izjavo. Njegovo potovanje

je v zvezi s prošnjami za novo pomoč od francoske vlade.

Novi načrti za nevmešavanje

London, 9. aprila. AA. Havas: Če odbor za nevmešavanje knalu ne bo mogel onemogočiti vmešavanja tujih držav v špansko zadevo, bo odbor predlagal angleški vladi, da naj predlaga svetu Zveze narodov, da se v Španijo pošlje anketna komisija, ki bi na licu mesta našla način, kako naj bi se vrnil Španiji mir.

Nevmešavanje Rusije in Francije

Rim, 9. aprila. m. »Giornale d'Italia« objavlja v daljšem članku podatke o pošiljatih vojnega materiala za rdečo Španijo. Po teh podatkih so večino vojnega materiala dobavile španski rdeči vojski Rusija, Francija, CSR, Nazijska, Zedinjene severoameriške države ter Belgija. Vse te države so od 20. februarja letos do sedaj poslale v Španijo 450 topov, 397 bombnih in lovskih letal, 160 tankov, 400 tisoč pušk in 40.000 ton raznega drugega vojnega materiala. Poleg tega so omenjene države poslale v Španijo tudi velike količine strupenih plinov in strojne.

»Giornale d'Italia« tudi zatrjuje, da lahko dokaze točnosti teh podatkov z dokumenti. Prav tako v svojem članku tudi objavlja kot zanesljivo informacijo, da je v zadnjih 2 mesecih prispelo v Španijo 150 sovjetskih častnikov in da je sedaj na poti iz Rusije v Španijo 210 letalcev, 2 križarki in 4 rušilci. Vse te podatke bo italijansko zastopstvo primerno izkoristilo, ko se bo o španskih zadevah govorilo v odboru za nevmešavanje v Londonu.

Poleg tega piše Virginio Gayda v svojem članku, da ima na razpolago obširna dokazila, da se preureditev rdečih čet v Španiji vrši pod francoskim nadzorstvom in s francoskim materialom. Strateške načrte izdeluje neki francoski general s podporo 25 generalstabsnih častnikov. Ti sedaj zagovarjajo načrt rdeče ofenzive proti Siguenzi. O tem, kako se je obneslo francosko topništvo, ki je pri

rdeči ofenzivi pred Guadalajaro igralo veliko vlogo, so morali francoski častniki pošiljati posebna poročila vojnemu ministru Daladiere. Vrhovno vodstvo rdečega letalstva je zdaj v Parizu. Pod nadzorstvom letalskega ministrstva so zadnje dni sklenili dve pogodbni o dobavi francoskih letal valencijski vladi. List obeta, da bo s svojimi odkritji o francoski nevtralnosti nadaljeval.

„Narodni tempelj miru“

London, 9. aprila. AA. Havas: Lord Halifax je včeraj položil temeljni kamen za zgraditev narodnega templja miru v Cateyskem parku, ki ni daleč od Cardiffa. V prtiličju bo velika slavnostna »dvorana narodov«. Na stenah bosta simbolična kipa miru in pravice. V dvorani bodo tudi oltarji za srodin na razne strahote iz preteklih vojn. V sredini te dvorane bo knjiga zgodovine in vsak dan bodo obrnili eno stran knjige. Na stenah bodo tudi umetniško izdelani reliefi grbov vseh držav.

Procesi proti duhovnikom v Nemčiji

Pariz, 9. aprila. AA. Havas poroča iz Berlina: Včeraj so postavili pred sodišče štiri katoliške duhovnike in tri člane katoliške mladinske organizacije. Obtožnica pravi, da so hoteli ustvariti skupno fronto med katoliškimi opozicijskimi in komunisti. Eden izmed obtoženih opat Rossaint iz Düsseldorfa je rekel, da je leta 1932 ob božiču predaval v katoliški ligi za mir, po tem predavanju pa je imel še več sestankov s katoliškimi mladinskimi organizacijami. Na teh sestankih se je govorilo samo o verskih vprašanjih in se je obravnavalo tudi o znani knjigi Alfreda Rosenberga »Mitus 20. stoletja«. Za njim je bil zaslišan katoliški duhovnik kaplan Clemens, glavni tajnik društva katoliških fantov. Najprej je rekel, da je bil zmeraj dober nemški rodoljub. Leta 1933 se je udeležil kongresa francoske katoliške mladine v Lyonu. Na tistem kongresu je ves čas zastopal stališče dobrega nemškega nacionalista. Pri teh besedah je prekinil predsednik sodišča obtoženca in rekel, da je to najbrž samo ob sebi razumljivo.

Pred prihodom Izmed Inenja v Beograd

Beograd, 9. aprila. m. S sinočnim ekspresnim vlakom se je v Beogradu pripeljala večja skupina turških častnikov, ki bodo tu ostali vse čas bivanja predsednika turške vlade Izmeta Inenja in zun. ministra Ruždi Arasa v Beogradu. Sem so prispeli tudi ravnatelji turških listov »Ulusac«, »Tanac«, »Kuruncac«, »Habercac«, »Džun Huriat« in »Akšamac«. Na postaji so Belgradčani turškim častnikom priredili tople sprejem.

Predsednik turške vlade Izmed Ineni in zun. minister Aras bosta prišla v Beograd s svojim spremstvom z ekspresnim vlakom v nedeljo zvečer. Na postaji ju bo sprejela vsa vlada, s predsednikom Stojadinovičem na čelu, navzočna pa bo tudi častna četa naše vojske z zastavo in godbo. Visoka turška državna bosta zadržala v Beogradu, kakor menijo, dva dni.

Vesti iz Beograda

Beograd, 9. aprila. m. Jugoslovanska protituberkulozna liga in Jugoslovanska fiziološko društvo bosta imela tretji protituberkulozni kongres od 23. do 24. maja letos v Arandjelovski Banji. Na dnevnem redu je tudi načrt zakona o pobijanju tuberkuloze ter še mnogo drugih važnih vprašanj.

Beograd, 9. aprila. m. Včeraj je odbor belgradskega nogometnega kluba BASK-a poslal Jugoslovanski nogometni zvezi pismo, v katerem prosi, naj bi ta poklicala za nedeljsko nogometno tekmo, med BASK-om in osiškjo Slavijo, italijanskega sodnika. BASK je sedaj že četrti ligaški klub, ki zahteva inozemskega sodnika.

Boj za belgijsko nevtralnost

London, 9. aprila. o. Uradno poročajo, da pojde zunanji minister Eden 25. aprila v Bruselj, na povabilo belgijske vlade, da obnovi osebne stike z van Zeelandom in zunanjim min Spaakom. Pri tej priliki bo Eden skušal doseči z belgijsko vlado sporazum, glede nadaljne belgijske zunanje politike. Anglija in Francija sta izdelali predlog, po katerem sta pripravljene rešiti Belgijo vseh obveznosti, katere ji nalaga locarska pogodba in sporazum, ki so ga locarske pogodbenice, razen Nemčije, sklenile pri vojaški zasedbi Porenja. Po tem sporazumu bi Belgija v primeru francoskega ali an-

gleškega spopada z Nemčijo, dovolila prehod angleškim ter francoskim četam čez svoje ozemlje. Belgija pa bi se te obveznosti rada rešila. Anglija je v načelu za to, da ostane Belgija v vsakem primeru nevtralna, toda le pod pogojem, če sklene z vsemi svojimi sosedami pogodbo o nevtralnosti. Pri tem misli Anglija na to, da bi se Nemčija obvezala Belgiji, da ne bo v primeru spopada s Francijo ne skušala prodirati čez belgijsko ozemlje, kakor leta 1914. Belgija pa vztraja na stališču, da hoče doseči priznanja svoji nevtralnosti od vseh držav, ne da bi se ji bilo treba za to posebej obvezovati.

Pomen Beneševoga obiska

Pariz, 9. apr. AA. (DNB) »Excelsior« piše o razgovorih med češkoslov. prezidentom dr. Benešem in Nj. kr. Vis. knezom namestnikom Pavlom ter predsednikom jugoslov. vlade dr. Stojadinovičem in pravi, da ni pričakovati, da bi prišlo do kakršnih nesoglasij med češkoslov. in Jugoslavijo.

»Echo de Paris« pa prinaša članek izpod peresa Pertinaxa, ki pravi, da Jugoslaviji glede na nezadostno pomoč Velike Britanije in Francije pač ne ostane drugega, kakor da sklene pogodbe z Madžarsko in Nemčijo.

Politične osebnosti izjavljajo, da so razgovori, ki jih je imel predsednik dr. Beneš in konferenca Male antante pred temi razgovori na koristen in popoln način ugotovili enotno stališče treh držav Male antante. Politika teh treh držav ostane popolnoma istovetna glede vseh vprašanih srednje Evrope. V vseh drugih velikih mednarodnih vprašanjih bo pa njihovo sodelovanje ostalo tudi v bodoče prav tako lojalno kakor v preteklosti med popolnim spoštovanjem posebnih interesov vsake izmed teh držav in vzajemnih obveznosti, ki jih vežejo. Vsaka oddaljitev od politične linije, ki so jo pribile, je odslej izključena.

Beograd, 9. aprila. AA. Nj. eks. predsednik češkoslov. republike dr. Edvard Beneš je poslal tole brzojavko:

Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, Beograd. — V trenutku, ko zapuščam gostoljubna tla vaše lepe domovine, se s čustvi iskrene radosti spo-

minjam svojega bivanja med vami, ki mi bo ostalo za zmerom v spominu. Zm. rom bom tolmač tega sprejema, hvaležni češkoslovski, ki ga je bratska Jugoslavija izkazala njenemu predsedniku. Obisk, ki ga bo storilo Vaše Visočanstvo v naši državi, bo nov dokaz globokih in neraztrgljivih zvez med našima dvema domovinama. Moja žena in jaz vas prosiva, Visočanstvo, da sprejmete in sporočite Nj. kr. Vis. kneginji Olgi naše prisrčno in prijateljsko zahvalo. — Dr. Edvard Beneš.

Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je poslal tole brzojavko:

Nj. eks. g. Edvardu Benešu, predsedniku republike, Praga. — V tem trenutku, ko se vaša ekscelencija vrača s svojo lepo domovino, ki smo z njo zvezani s tako globokimi in neločljivimi zvezami, vas želim prepričati, ekscelencija, da je vaše bivanje med nami pustilo nepozaben vtis, ki bo za zmerom ostal v našem spominu. Upam, da bo moj bližnji obisk na češkoslov. novo potrdilo teh čustev bratstva in globokega prijateljstva. Kneginja Olga in jaz vas prosiva, da izvolite sporočiti svoji gospe izraze našega kar najpriširnejšega prijateljstva in našega prijetnega spominjanja. — Pavle.

Znani poljski pisatelj Jaroslav Iwaszkiewicz je dobil nagrado Leona Reinela (največja nagrada na Poljskem) za svojo dramo, ki jo že nekaj mesecev igrajo v Malen teatru v Varšavi.

Ljubljanska drama:

Matura

Matura. Anton, šolski sluga. Maturantka Kostja Slaparjeva. Dr. Dvornik, ravnatelj ženske gimnazije.

Ljubljana, 9. aprila.

Drame iz šolskega življenja so si med seboj precej podobne: vse namreč napadajo zastarele vzgojne sestave, zahtevajo v šole manj suhoparnega pouka, pa več življenja (!), obsojajo predvsem stroge učitelje itd. V minuli sezoni smo videli v Ljubljani takšno originalno slovensko dramo Jožeta Kranjca: »Direktor Campa«. V sredo zvečer pa je Narodno gledališče v Ljubljani uprizorilo v dramo kot premiero igrano v treh dejanjih »Matura«, ki jo je napisal Ladislav Fodor. »Matura« ima svoje sličnosti s Kranjevo dramo, dasi je ta nastala brez vpliva prve. Dejanje vzame pisatelj iz današnje dekliške gimnazije, iz osmega razreda, ki je nekaj dni pred zrelostnim izpitom. V tem razredu je učenka, ki je v pomladi pred maturdo dozorela. Našli so njeno spravevalo — ljubavno pismo, na podlagi katerega se razpleta vse dejanje drame.

Zavod vodi lepi, elegantni ravnatelj, vladni svetnik dr. Stefan Dvornik, obenem profesor za zgodovino (Levar), v katerega so vsa dekleta zaljubljena. To ga omamlja, pomlajen je, ne vidi nesrečne ljubezni kolegice, a takoj verjame pretkani laži mladega dekleta, kar mu postane v gorje pozne pomladi. Odslej se znova posveča delu, začne pisati z zvesto tovaršico, ki mu je že pomagala pri starem veku, zgodovino srednjega veka. Izmed učiteljskega zbora, v katerem so sami doktorji, je najstarejši profesor za pedagogiko in filozofijo dr. Dominik Čebula (Debevec), človek poln razumevanja za težnje in težave mladine, zrel mož, ki stoji z novim šolskim letom v pokoji, a nosi v sebi mlado srce, ker je našel srečo v poklicu. Čebula ni zapiral srca pred čustvi, pred ljubezno mladino, saj ga je pesem ob proslavi na zaključku šolskega leta vedno ganila do solz. Ko se poslavljajo od zavoda, ubeži, kakor učenec s slabo vestjo. Profesor naravoslovja, dr. Branko Vidovič (Drenovec), je mlad mož, prepojen z nazori novega vzgojstva. Kmečki sin je, zdrav in tudi vse njegovo delo rodi zdrave sadove. Profesorja dr. Strk (Jerman) in dr. Šiška (Plut) sta tipa samo uradnikov, profesura jima je le služba, glavni poklic poleg postranskih zaslužkov. Svoje delo, vzgojo, jemljata brez problemov. Profesor matematike, ki je vedno strah dijakov, dr. Edmund Vrtič (Gregorin), ki se ga je prijel prilike obuča na kvadrat, je strog, neumljen in pri preiskavi in zasliševanju pokaže prave inkvizitorske zmogljivosti. Enakih nazorov je profesorica dr. Klodila Mozolje (Nablocka), ki poučuje v osmi narodni jezik in književnost. Trideset let ji že učenke nagajajo na različne načine, največ zaradi njenega umetnega zobovja, zato vse sovražijo, a sedaj končno spozna, da je bilo vse nagajanje le znak ljubezni. Mozoljeva je ena izmed osrednjih oseb te drame: ona je tista, ki je na skrivaj brskala po papirnem košu v razredu in našla ljubavno pismo, sedaj pa stara pedagoginja doživlja ganljivo izpreobrnitev. To je višek drame, višek v psihološkem dogodku. Profesorica za latinščino dr. Ana Mate (Mileva Boltarjeva) je tip pridne, vestne vzgojiteljice, ki pomaga ravnatelju pisati zgodovinske knjige, a je življenjsko nesrečna: zaman njena ljubezen pričakuje rešitelja. Ob srečanju z mlado učenko na isti poti spozna svojo usodo in se poslavlja od mladosti. Telovadna učiteljica Ema Zor (Gabrijelčičeva) je energična moderna vzgojiteljica.

Izmed učenek realne gimnazije nam Fodor postavi na oder le nekaj osmošolk. Katja Slaparjeva (Levarjeva) je 19 letno, zrelo dekle, najbolj pridna učenka v razredu, ki pa ima svojega izbranca. S spretno lažjo, da je zaljubljena v ravnatelja, dobi za moralni prestopke le ukor in pripuščena je k maturi. Po maturi je seveda svobodna in drugačnih misli. Njene najboljše prijateljice so sošolke Dora Voglarjeva (Slavčeva), Haljeva in Kolarjeva. Šolske osebe zaključuje sluga Anton (Daneš), pijanček, večni tip šolskega sluga, ki pozna skrivnosti zbora in šole.

Izmed podanih vlog moram posebej pohvaliti Gregorina, ki je podal klasičen tip profesorja. Bil je izvrsten v maski in igri, izpilen in sleden do skrajnosti. Tu se je Gregorinova šola klesanja zopet sijajno obnesla. Prav tako izbrano naštudiran je bil Debevec dr. Čebula.

Potek drame same je sledeč: prvo dejanje obsega prav dobro ekspozicijo, drugo dejanje ugaja malo manj, ker že pretirava. So tu nerečnosti v

dejanju in besedi, ki preskočijo dovoljen okvir. Kje je n. pr. na svetu učiteljski zbor, ki bo, ko gre pri moralnem prestopku za čast gimnazije, ob zasliševanju tako razgaljal sebe in se zbadal med seboj? Kje bo dobili učenke s takšnim javnim uporom? Kajti, če je njena ženskost prignana do skrajnosti, če tvega šolo in celo življenje, bi se nihče več ne menil z njo na ta način. Tretje dejanje ne spada strogo v zgradbo igre, je namreč epizoden privesek, ki s pravo dramo nima mnogo skupnega. Od ljubavnih konfliktov gre samo eden do kraja.

Grandiozno filmsko delo po Shakespearjevi nesmrtni komediji v režiji slavnega režiserja Dr. Paula Czinnerja

Kar hočete

V gl. vlogi: Elisabeth Bergner
v svoji najboljši letošnji kreaciji

Premijera v soboto, 10. t. m., v kinu SLOGI!

15 letnica Ljudske univerze v Mariboru

Med Slovenci imamo malo kulturnih ustanov, ki bi se mogle ponasati s tako lepimi uspehi, kakor Ljudska univerza v Mariboru, ki je sinoči proslavila 15-letnico svojega obstoja. Že dejstvo, da deluje ta ustanova neprestano 15 let, je za naše razmere več kot razveseljevo. Če pa nekoliko podrobneje pogledamo to delo, se nam odkrije ves pomen Ljudske univerze, ki ga vrši za kulturni dvig Maribora. Nad 1000 je vseh prireditelj, ki so se vršile v okviru Ljudske univerze v teku 15 let. Od tega jih odpade 7000 na predavanja, 17 na mladinske prireditve, koncertov je bilo 60, ostalo pa razne ekskurzije in druge prireditve. Pri predavanjih je sodelovalo okrog 2000 predavateljev, po večini znanstvenikov velikega slovesa, ki so prihajali predavati iz tu- in inozemstva. Vsem prireditvam je prisostvovalo nad 100.000 ljudi. Obiskovalci Ljudske univerze pripadajo vsem slojem in vsem prepričanjem. Ustanova si je tekom časa pridobila stalen kader prijateljev, katerih število neprestano raste. S pomočjo mestne občine, ki njeno delo velkopotezno podpira, banske uprave in drugih činitev, si je ustvarila primerne prostore in lepo opremljeno predavalnico z modernimi pripravi za predvajanje filmov in skioptičnih slik. V znamenju tega pomembnega dela je bila sinoči tudi proslava 15-letnega jubileja Ljudske univerze, katere se je udeležilo zelo številno občinstvo. Navzoči so bili tudi predstavniki mestne občine, državnih uradov ter mariborskih kulturnih ustanov in društev. Proslava je otvorila petje dijaškega zbora klasične gimnazije pod vodstvom dirigenta Colnarica. Neumorni predsednik Ljudske univerze inž. Kukovec, ki vodi društvo vseh 15 let, je podal nato kratek pregled delovanja v 15 letih obstoja, naker je nastopil kot predavatelj pisatelj Fr. Finžgar, katerega so navzoči navdušeno pozdravljali. Po njegovem predavanju so se zbrali številni prijatelji Ljudske univerze v lovski sobi hotela Orel k prijateljskemu večeru.

Filmi

»Prisega in ljubezen« (Matica). Epizoda iz osvobodilnih vojsk Poljakov proti Rusiji v l. 1830. Če je datum zgodovinski in okvir zgodbe tudi, vendar bi se na filmu nič ne spremenilo, če bi ga presadili v čisto drugo dobo in druge ljudi. Zgodba je neodvisna od kraja in časa. S tem je že rečeno, da v filmu ni mogoče iskati grandiozne slike bojev in junaštva, pač pa najdemo kasarniško oficirsko dogodivščino, ljubezenski zaplet poljskega oficirja z rusko princeso, dočim vrže poljska revolucija le medel soj. V jedru hoče eiser vse izveneti kot himna odpovedi in žrtvovanja za narodne ideale, vendar o tem niso bili prepričani niti režiser niti igralci. Zato zvežajo praznine in zmanjkujeta tempa. Le nekaj scen je lepih, ostalo pa neprepričljivo. Dramatično je le to, da je dejanje nedramatično.

„Ločitev zakona sem naredil, ubil sem jo“

Maribor, 9. aprila.

Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je zagovarjal danes dopoldne pred velikim senatom 35 letni delavec Marko Mohorko iz Turnišča pri Ptujju zaradi umora svoje žene. Dne 10. februarja t. l. je je zabolal v levo stran prsi ter jo zadel v sree. Ozadje te družinske žalost je nenavadno in tragično. Obdolženčeva pokojna žena Marija ni bila veliko prida. Bavila se je s tihotapstvom, bila

Predstava igre je bila posrečeno postavljena v naše okolje in v slovensko kulturo: inscenator inž. E. Franz je postavil na oder za vsa tri dejanja lepo opremljeno konferenčno sobo mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani, šole pod Rožnikom, kamor se vidi skozi okno, v besedilo je prevajalec Fr. Albrecht spretno vpletel Prešerna. Dramo je zrežiral Ciril Debevec, bi dejal, s premočnimi poudarki, posebno na mestih, kjer se čutijo hibe v dramu. Drama ima v ostalem sama dovolj močnih, duhovitih in neprisiljenih mest, zato bodo predstave uspeh za mladino, ki bo iskala v nji svoj obraz. Igra tudi ni nevarna s kakšno posebno ostro ali udarcem: vse se lepo izgleda. V tem pa je izražen Fodorjev življenjski optimizem.

—pst—

Privatni izpiti na srednjih šolah

Belgrad, 8. aprila. AA. Privatni izpiti na srednjih šolah: Da ne bo nepotrebne korespondence in beganja sem in tja pri prijavljanju učencev srednjih šol k privatnim iskušnjam, služijo tale pojasnila:

1. privatne iskušnje se delajo samo meseca junija na državnih srednjih šolah po čl. 58. in 60. zakona o srednjih šolah;

2. privatni učence bo delal skušnjo v srednjih šolah tistega kraja, kjer stalno prebivajo njegovi roditelji. Če pa v tistem kraju ni srednje šole, tedaj v tisti šoli, na katere področju stalno prebivajo njegovi roditelji;

3. državni, samoupravni in zasebni uradniki in osebe, ki so po svoji službi zaposlene v nekem kraju, bodo delali skušnjo v šoli svojega stalnega poklica, ali v šoli, na katere področju je kraj njihove službe;

4. privatni učence vložijo prošnjo za skušnjo ravnatelju šole. Prošnja mora biti pravilno opremljena s kolki, v njej mora podati kratek popis svojega šolanja v srednji šoli in navesti razrede, čez katere bi hotel delati izpit, in točno navesti svoj naslov. Prošnji je priložiti: a) šolsko spravevalo o prejšnjem razredu, b) krstni list, c) potrdilo pristojne oblasti o njegovem vedenju in poklicu in o kraju stalnega bivanja njegovih roditeljev (točka 2.) ali njegovo (točka 3.), s fotografijo, potrjeno po občinski oblasti, d) potrdilo davčnih oblasti iz leta 1937 o velikosti letnega davka očeta in matere in zasebnega učenca samega. Vsa pojasnila glede šolnine in pristojbin za te skušnje dobe učenci od šole, ki se ji prijavijo k skušnji;

5. če je v katerem kraju več srednjih šol, se bo učenec prijavil enemu izmed prijateljev, skušnjo bo pa delal na tisti šoli v tem kraju, ki mu jo določi na konferenci vseh ravnateljev srednjih šol tistega kraja;

6. vse to velja tudi za učenca, kaznovane po čl. 43. točke 4. z izključitvijo s pravico do privatne skušnje, le da morajo ravnatelji njihove prošnje poslati prosvetnemu ministru v odobritev (čl. 43.), zadnji odstavek zakona o srednjih šolah.

slonjen. Ker je moj izginil, sem pa tistega odpeljal. — »V Kamniku ste pokradli šolskim sestram več prtov. Zakaj ste jih rabili? — »Na okno bi jih dal, da bi imel v sobi temno.

In Janez Gabrovec je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapor, dalje tudi v izgubo častnih državljanjskih pravic za 3 leta. Janez je sodbi priklimal in prosil: »Vejo, gospod prezident, za dopust bi prosil.« — »Ne! Boste takoj začeli kasti. Kar pokoro delajte in se skesajte.«

Važni socialni sklepi mariborskega občinskega sveta

Maribor, 8. aprila.

Mariborski občinski svet je imel nocoj pod predsedstvom župana dr. Juvana, svojo IV. sejo. Poleg obilice tekočih vprašanj se je bavil občinski svet na nocojšnji seji tudi z velevažnimi socialnimi aktualnostmi. Pokazal je pri tem izredno razumevanje za socialne potrebe današnjega Maribora. Tako je sklenil občinski svet, da se prične čimprej

z zgradbo zasilnih stanovanj

da se končno odpravijo neznosne razmere v žalostni barakarski in vagonarski koloniji v Dajnkovih ulici, kjer živi skoraj sto družin v nepopisnih razmerah. Občinski svet je določil, da se bodo zgradila nova zasilna stanovanja v Pregljevih in v Magdalenski ulici. Stanovanja bodo zidana, zgrajena pa bodo v večjih blokih. Vsako stanovanje bo obstojalo iz večje sobe s štedilnikom, po dve stanovanji bosta imeli skupen vhod v vežo in skupno stranišče. — Gradbeni stroški so preračunani na vsako stanovanje po 20.000 Din. Cestni

gradbeni urad je izdelal za zidanje teh stanovanj tri različne načrte. Občinski svet se je odločil za tip stanovanjskih zgradb, ki bodo postavljene tako, da se pozneje, ko bo morda potreba po zasilnih stanovanjih ponehala, lahko izpremenijo v večje stanovanjske enote, ki bodo obsegale sobo in kuhinjo z vežo in ostalimi pritlikalnimi. Občina bo v kratkem pripravila tudi sredstva, da se bo lahko pričelo čimprej z zidanjem.

Nakup Rosenbergovega posestva

v Magdalenskem predmestju je drugo važno socialno vprašanje, ki je bilo nocoj zadovoljivo rešeno. Mariborska občina je doslej na vzgleden način omogočala tudi revnejšim slojem zidanje lastne stebre na ta način, da je kupovala v mestu večje komplekse ter jih je potem razparcelirala za lastno ceno. Na ta način je regulirala tudi ceno stavbišč v Mariboru ter preprečila preveliko spekulacijo z zemljišči. Občina je s tem načinom omogočila zazidanje krasne kolonije vili na Joštovem posestvu ter zgradbo nešteti enodružinskih hišic v Magdalenskem predmestju, kjer je dosedaj prodajala interesentom stavbišča po izredno ugodni ceni 15 Din za kvadratni meter. Sedanja občinska zemljišča pa so že skoraj razprodana. Zaradi tega se je začela občina pogajati z industrijalcem Rosenbergom za nakup njegovega velikega posestva v Magdalenskem predmestju, na katerem je imel dosedaj veliko drevesnico. Dosegla je zelo ugodne nakupne pogoje. Za 110.000 kvadratnih metrov veliko zemljišče bo dala 2.300.000 Din, tako da pride kvadratni meter približno na 22 Din. Kupnino pa bo odplačevala v zelo ugodnih mesečnih obrokih. Občinski svet je soglasno odobril nakup omenjenega posestva.

Služben red za delavce

je tretje važno socialno vprašanje, ki se je obravnavalo in sprejelo na nocojšnji seji. S tem službenim redom je mestna občina na naravnost vzgleden način uredila razmerje z občinskimi delavci, ki so zaposleni pri mestnih podjetjih. Osnutek kolektivne pogodbe je plod dolgotrajnih pogajanj med Mestnimi podjetji ter delavci, katere so zastopali njihovi zaupniki. Občinske delavce deli službeni red na tri kategorije: na kvalificirane osebe, ki bo imelo začetno minimalno plačo 7.50 Din na uro, na pomožno kvalificirano osebe z začetno plačo 5.50 in na pomožne delavce z začetno mezo 3.50 na uro. Delavci dobe po dveh letih službe stalnost, imeli bodo svojo pokojnino, dosedli bodo s 25 leti maksimalne meze, ki so zelo lepe, imeli bodo plačane dopuste ter bodo deležni tudi ostalih ugodnosti, kakor jih predpisuje zakon. Občinski svet je službeni red soglasno sprejel v predloženi obliki ter sklenil, da stopi v veljavo s 1. aprilom t. l. Uvrstitve sedanjih občinskih delavcev v nove kategorije bo veljala mestno občino letno 200.000 Din več. — Mestna podjetja pripravljajo še službeni red za pogodbeno uradništvo, ki bo uredil položaje pri podjetjih zaposlenih uradniških moči na zadovoljiv način. Občina pa bo uredila tudi svoj pokojninski sklad, iz katerega bodo prejemali uradniki in delavci po odsluženi dobi pokojnine.

sem jo. Sosed mu je nato prigovarjal, naj se sam javi oblastem in Mohorko je odšel na orožniško postajo ter povedal svoje dejanje.

Pred sodniki se brani, da ni nameraval žene ubiti. Imel je ob času prepira slučajno nož v rokah, ker si je čistil z njim nohte. Ko ga je žena razpalila, je navajal na njo ter jo hotel samo udariti. Čisto je pozabil, da ima v rokah nož, s katerim ji je zadal smrtni udarec.

Razprava ob času poročila še traja.

Iz 10 Din napravil 400.000 Din

Maribor, 9. aprila.

Danes sodi mali senat mariborskega okrožnega sodišča zanimivega ptčka, ki je priletel v Maribor iz južnih krajev, pa se mu je njegova ekspedicijska ponearečila. Pred sodniki se zagovarja Božanič Pantelija, brezposelni brivec in slikarski pomočnik iz Brinja, star 40 let. Na zatožni klop je prišel zaradi poskusa prevare, ko je hotel s ponarejeno hranilno knjižico na mariborski pošti dvigniti večjo vsoto denarja.

Pantelija Božanič je bival lansko leto novembra in decembra v Belgradu, kjer pa ni našel zaposlitve. Prišla mu je v glavo srečna misel, da bi s prevaro dobil denar. Izvedel je svoj načrt na sledeči način: Dne 5. decembra je vložil v Belgradu pri poštni hranilnici pod imenom Aleksandra Jovanovića najmanjši znesek, ki ga hranilnica sploh sprejma, namreč 10 din. Za ta vložek je dobil hranilno knjižico, v kateri pa je zbrisal številko 10 ter jo nadomestil s 400.000. Tako je naenkrat postal na enostaven način imovit človek, saj ni karšibodi, če ima v poštni hranilnici vloženi 400 jurjev. Sedaj je rabil samo še primerno legitimacijo, da bi z njeno pomočjo lahko dvignil pri pošti s knjižico denar. Izstavil si jo je sam na ta način, da je ponaredil na predpisnem obrazcu štampiljke belgrajske občinske uprave ter jo opremil s svojo sliko. V Belgradu pa si ni upal poskusiti prevare, pa je šel na skrajni severni konec države — v Maribor, misleč, da bo tukaj imel lažji posel. Pantelija je prišel v Maribor, se nastanil v neki tukajšnji gostilni ter nekaj dni živel kot velik

gospod, ki si lahko privoščil, če ima daloženih toliko tisočakov. Dne 18. decembra lanskega leta se je pojavil pri liniji poštne hranilnice na mariborski glavni pošti ter z velikopotezno gesto predložil vložno knjižico in svojo legitimacijo. Vprašal je uradnico, koliko lahko dvigne naenkrat, ko pa je zvedel, da samo 500 din, je postal kar hud. Slednjš se je le udal ter se zadovoljil z navedenim zneskom. Uradnici Kristini Mirtič pa se je zdelo legitimacija sumljiva ter jo je predložila šefu blagajne, ki je videl, da je ponarejena ter takoj telefoniral po policijo. Med tem je dejala uradnica Panteliji, naj počaka, da bo denar takoj dobil. Temu pa je postalo vroče, ko je videl, da zadeva ne teče tako gladko in da mu ne izplačajo denarja kar precej. Malo je pogledal okrog, pa jo naglo porisral s pošte. Ko je prišla policija, ni bilo sumljivega tuja nikjer. Pantelija je odšel kar naravnost v gostilno, pobral svoje stvari, dejal, da si je našel privatno stanovanje in odšel. Šel pa je v resnici proti meji ter jo na skrivaj popihal v Avstrijo in od tam v Nemčijo, kjer se je zgledil v Berlinu pri našem konzulatu ter si dal izstaviti pravilne dokumente na pravo svoje ime, s pomočjo katerih se je nato z železnico vrnil v domovino. Drzno je prišel pri št. lju čez mejo ter v Mariboru izstopil. Ni pa računal s tem, da imajo naši policisti dober spomin ter so si ga zapomnili na podlagi slike, ki jo je v svoji legitimaciji pustil na pošti. Bil je pri izstopu iz vlaka aretiran in danes se je znašel na zatožni klopi. Svojo krivdo skesano priznava.

Razprava ob času poročila še traja.

Kulturni koledar

Kočevar Ferdo

8. aprila 1833 se je rodil v Žalcu publicist Kočevar Ferdo. Gimnazijo je dokončal v Celju, potem pa je študiral medicino, katero pa ni dovršil radi pomanjkanja sredstev. Potem je stopil v službo pri zagrebški univerzi in akademiji. Ze iz Zagreba je dopisoval v razne slovenske liste in zahteval že pred Levstikom stvarno kritiko. Bil je med prvimi, ki je mislil na »Slovensko Matico«. Zavezal se je tudi za zblizanje slovenskega in srbohrvaškega jezika. Toda poleg te iluzorne misli, se je zavezal za mnoge konkretne stvari, kot n. pr. za samostojen slovenski političen dnevnik, slov. gledališče v Ljubljani, za slovenski jezik v šolah in cerkvi. Politično je očital slovenskim poslancem, da se na Dunaju niso dovolj moško postavili za zedinjeno Slovenijo. — Sam je pridno nabiral narodno blago in je na podlagi Vrazovega gradiva napisal razpravo »Naše narodne pesmi v »Slov. gospodarju«. Bil je med prvimi na Slovenskem, ki se je bavil s socialnimi in gospodarskimi vprašanji in opozarjal na važnost socialnega vprašanja na Slovenskem. Bil je za jugoslovansko idejo, vendar pa za notranjo federativno ureditev avtonomnih narodov. Zavezal se je za mirno in sukcesivno reševanje socialnega vprašanja. Predlagal je ustanovitev Slovenske banke v Ljubljani.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 9. aprila: Marija Kleofa.
Sobota, 10. aprila: Ecehiel.

Nočno službo imajo lekarnar: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič.

Drama: »Dež in vihar«. Dijaška predstava.
Opera: Zaprto.
Kino Matica: Prisega in ljubezen.
Kino Sloga: »La garconne«.
Union: »Allotria«.

*** KINO ***
TEL. 22-21
UNION
Premiera velike filmske komedije
ALLOTRIA
Režija: Willy Forst
Jenny Jugo, Renate Müller, Adolf Wohlbrück
TEL. 21-24
MATICA
Prisega in ljubezen
v glavni vlogi: Willy Siegel, Hansi Knoteck
Režija: Karl Hartl
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Ga. Zlata Gjungenae, naša najodličnejša umetnica, zapoje na koncertu kompozicij dr. Danila Svarca pet njegovih pesmi, in sicer: Kako je bilo Tebi, Marija, Tri pesmi na španske tekste (Mesečna noč, Ura, Pomlad) in »Očitek«.

G. Aleksander Kolacio, priljubljeni baritonist, zapoje tudi pet pesmi, in sicer: Tri junjske pesmi: »Ni te na vrtu več«, »Tu glej, tu rasel je mak« in »Kakor tempelj«. Sledita »Šivilja« in »Pivec pomlad«.

G. prof. Pavel Šivic, priznani pianist, bo spremljal. Na koncertu nastopi še prof. M. Lipovšek in ljubljanski kvartet (gg. Pfeiffer, Stančič, Sušteršič in Müller).

Koncert bo v ponedeljek, 12. t. m., v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice v Matični knjižarni.

Bežigrasko pevsko društvo priredi 10. t. m. ob 20 v dvorani narodne šole za Bežigradom koncert skladb, ki so jih zložili skladatelji: Adamič, Bučar, Gerbič, Juvanec, Kenda, Prelovec, Ravnik in Šonc. Vse pevce v Ljubljani in okolici vabi na ta koncert uprava Hubadovo župe.

»O ptičjih selitvah in ptičjih opazovalnicah« bo predaval pod okriljem Prirodoslovnega društva g. profesor Rafael Bačar v torek, 13. t. m. Predavanje se vrši v mineraloški predavalnici univerze ob 18. Vstopnina 4 Din, za dijake 2 Din.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob osmih

Petek, 9. aprila ob 15: »Dež in vihar«. Dijaška Globoko znižane cene od 14 do 2 Din.
Sobota, 10. aprila: »Simfonija 1937«. Izven. Cene od 20 Din navzdol.
Nedelja, 11. aprila ob 20: »Maturas«. Izven.

OPERA

Začetek ob osmih

Petek, 9. aprila: Zaprto.
Sobota, 10. aprila: »Manon«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.
Nedelja, 11. aprila ob 15: »Vesela vdova«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.
Ob 20: »Aida«. Izven. Gostovanje tenorista g. Marija Šimenca. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Gostovanje g. M. Šimenca v Verdijevi »Aidici« bo v nedeljo zvečer. V partiji Radamesa, ki spada med posebno efektne, a izredno naporene tenorske partije, bomo imeli priložnost zopet slišati g. Šimenca, ki v tej partiji nadkriljuje samega sebe in ima polno možnost za razmah vseh svojih pevskih vrlin. Predstava »Aida« je zelo učinkovito postavljena, veliki ansambli in lepi baletji ji dajejo efektne okvire.

Mariborsko gledališče

Petek, 9. aprila: Zaprto.
Sobota, 10. aprila ob 20: »Na ledeni plošči«.
Nedelja, 11. aprila ob 15: »Rdeči nageljnik«.

Premiera komedije »Na ledeni plošči« bo to soboto. Delo je napisal češki pisatelj Vilem Werner, ki je zajel snov tej komediji iz današnjih dni. Radi mnogih vprašanj, ki zadevajo sodobnost in ki so tu zastavljena v prav učinkoviti obliki, je ta komedija izredno aktualna in jo povsod sprejemajo z odobravanjem. Mnogo je v njej bridke resničnosti pa tudi vedrine. Delo je nastudiral Jože Kovič, glavno ulogo pa igrajo Zakrajškova, Starčeva, Rasbergerjeva, P. Kovič, Nakrst in Verdonik.

Mladini sonca in zraka

Predavan.e dr. Misa o telesno vzgojnih težavah in nevarnostih

Ljubljana, 9. aprila.

Pod okriljem »Pedagoškega društva« je včeraj zvečer imel kot četrti predavanje vzgojnega tedna za starše v Spodnji Šiški dr. Mis Franta, na katerem je govoril o telesno-razvojnih težavah in nevarnostih mladine. Predavanje je bilo vseskozi zelo zanimivo in je bilo do sedaj na njem še največ poslušalcev.

Če hočemo, da bo narod zdrav in krepak, moramo potem prvo pažnjo posvetiti zdravju otrok. Zato, da je pri nas še vse premalo urejeno glede zdravja. Narod bi moral dobiti zakonodajo, da bi se otrok že v svojih mladih letih obvaroval pred raznimi boleznimi. Mi občudujemo član in moč zapadnih narodov, pozabljamo pa, da bi jih vsaj nekoliko posnemali, posebno kar se tiče zdravstva. Tam imajo posvečeno pozornost, v katere hodijo bodoči očetje in matere po dobre in za bodočo življenje predraže nasvete. Od rojstva pa do pozne otroške dobe je otrok vedno pod brezplacno zdravniško kontrolo in če ima slabe navade, ga dajo v zavode, katerih naloga je, da te slabe navade odpravljajo.

Če hočemo govoriti o zdravju otrok, moramo v prvi vrsti pogledati svoje zdravje. Mi vemo, da so otroci slabotnih staršev tudi sami slabotni na duhu in telesu. Vzrok tega je podedovanje, toda žalostno je, da se le malokateri zavedajo, kaj lahko otrok od staršev vse podeduje. Oblasti zahtevajo vse mogoče in nemogoče za nekaj popolnoma preproste, malo pa ali pa celo nič pa se zahteva od bodočih očetov in mater. Ze iz biologije pri živilih vemo, da se slabe lastnosti hitro in še v obilnejši meri podedujejo. Zakaj dandanes otroci tako beže od doma, zakaj se odmikajo staršem, kako to, da tako propadajo naše družine in otroci. Zato, ker ni v družinah sonca, ker ni razumevanja in premaganja. Prvi pogoj, če hočemo, da bodo otroci zdravi, je, da vlada med starši harmonija, ljubezen in potrpljenje.

Iz tako žalostnih družin pridejo otroci v šolo.

Razumljivo je, da šola otroka v tem času ne more spremeniti in iz nesrečnika narediti srečnika. Šola je otrokov prvi doživljaj izven domačega, družinskega življenja. V razredih, v katerih so otroci popolnoma različnih slojev in različnih duševnih zmognosti, pa je delo težavno, učitelj se ne more posvečati vsakemu posebej in navadno se taki otroci potem počutijo zapuščene, prikrajsane in trpe.

Predpogoj zdravja otroka pa je socialna stran življenja. Kako žalostno je, da se morajo otroci že zgodaj boriti z nesocialnostjo in tako postajajo pesimisti, ki so navadno potem družbi le v veliko neprijetnost. Ponos vsake matere je rdečeličen in zdrav otrok, poln življenja in bodočnosti. Naravno je, da starše boli, če opazujejo slab razvoj svojih otrok, posebno če že isti dolgo traja in klubuje vsem poskusom korekcije.

Slabotna, slabo prehranjena mladina, je narodno-zdravstveni, a nič manj vzgojni problem. Kakor je postonek stanja dolgotrajen, tako je tudi zdravljenje dolgotrajno. Starši ne smejo postati nestrpni, ako ne vidijo takoj uspeha. Splošni vzroki slabotnosti pa so lahko mnogi.

Splošni vzrok je podedovanje. Zdi se pa, da tovrstna etiologija ni še dovolj točno ugotovljena, ker čisto vidimo tudi izjeme. Nehigijenska okolica, pomanjkljiva osebna higijena, nered in nesložnost doma, vse to so vzroki za slab razvoj otroka. Razni telesni defekti, zlasti oni, ki ovirajo normalno dihanje skozi nos, povečanje žrelnice, defekti vida in zobovja, vsi ti morejo in so vzroki slabotnemu razvijanju.

Duševni zapletitaji, nezadovoljstvo in razdraženje imajo svoj vzrok v slabem prehranjevanju. Tudi preveliko in pretežno delo ima lahko zle posledice. Veliko težav pa pri današnji mladini povzroča slaba drža, saj vemo, da je v ljubljanskih šolah 39,5% otrok z nepravilno držo.

Naši mladini pa je predvsem potrebno veliko sonca, zraka in pa dobre in tečne hrane. Zdravi otroci pa so zdrav v in bodočnost naroda.

Lovska razstava na velesejmu v Ljubljani

Ljubljana, 8. aprila.

Novembra meseca t. l. bo v Berlinu mednarodna lovška razstava kot nekaka lovška olimpijada, ki naj pod zeleno lovsko barvo zbere in zbliža vse narode.

To razstavo se udeležijo tudi naša država ter je Osrednja zveza lovskih društev Jugoslavije prevzela organizacijo te državne reprezentance v mednarodnem lovskem svetu.

V ta namen priredi Osrednja zveza državno lovsko razstavo meseca julija t. l. v Zagrebu ter bo to razstavo prenesla v Berlin in od tam v Belgrad.

Da bo zbran čim odličnejši material, je Osrednja zveza sklenila, da naj vsaka Zveza lovskih društev na svojem področju po možnosti priredi svojo zbirno lovsko razstavo s sodelovanjem svojih članovskih društev.

Ustanovljen je bil Osrednji razstavni odbor, ki posluje v Zagrebu. Služno je Zveza lovskih društev v dravski banovini izbrala odbor z nalogo, da s sodelovanjem ljubljanskega velesejma na spomladanskem velesejmu od 5. do 14. junija t. l. priredi Zbirno lovsko razstavo.

Občni zbor Moto kluba Ilirije

Ljubljana, 9. aprila.

Sinoči se je vršil v mali dvorani hotela »Slon« občni zbor Moto-kluba SK Ilirije. Po številu je bil ta občni zbor že 25. Otvoril in vodil ga je predsednik g. Rudolf Zalokar, ki je uvodoma pozdravil zastopnika Touring-Kluba sekc. Ljubljana ing. Bartla Ivana. Sledila so poročila posameznih odborov, iz katerih je bilo razvidno veliko delo, ki ga je odbor napravil v preteklem poslovnem letu. Iz poročil posnemamo, da ima Moto-klub Ilirija 120 aktivnih članov in da je od teh članov že 44 živih ustanoviteljev, med katerimi moramo zlasti omeniti g. Jaka Gorjanca, starostnega predsednika Moto-kluba in obenem nestorja, organizatorja našega kolestarstva. Moto-klub Ilirija se je lansko leto tudi odzval povabilu avstrijskega Touring-Kluba, sekcije Celovce in napravil 30. maja in 1. junija izlet svojih članov v Celovce in na Vrbsko jezero. 15. avgusta t. l. pa so bile že tradicionalne gorske dirke na Ljubelju. Ravno ta točka je bila središče vseh poročil in posnemamo, da je ta dirka po številu že šesta in da postaja vsako leto popularnejša. Delo odbora se vidi ravno v tem, da se je lanske dirke udeležilo 21 inozemskih tekmovalcev, predvsem dunajskih in graških. Zanimiva pa je ugotovitev, da se je lanske dirke na Ljubelju udeležil samo en tekmovalce.

Po poročilih so sledile volitve, pri katerih je bil v celoti in soglasno izvoljen stari odbor s predsednikom, tovarnarjem g. Rudolfom Zalokarjem. V odboru so nadalje še: Jerman Janez, Boršnar Franc, Polak Franc, Levičar Avgust, Fritz Franc in Kepec Vekoslav.

Po volitvah je v daljšem nagovoru na članstvo pozval starostni predsednik g. Jaka Gorjanec vse članstvo na složno in vztrajno delo, ki naj bi se predvsem pokazalo ob proslavi 25-letnice klubovega dela. Z občnega zbora so bili odposlani tudi pozdravi in sicer: banu g. dr. Marku Natlačenju, dr. Marnu, predsedniku Tujsko-prometne zveze in graškemu Borju v Trzinu. Slednji so namreč pri organizaciji in izvedbi ljubeljskih gorskih dirk izdatno pomagali.

Samomori in nesreča

Ljubljana, 9. aprila.

Toliko opravka, kakor včeraj, policija z nesrečami že dolgo ni imela. Popoldne je skušala napraviti konec s svojim življenjem neka trgovka pri Sv. Petru. Odprla je plin, a so njeno namero še pravčasno spoznali. Reševalci so jo še o pravem času prepeljali v bolnišnico ter ji ohranili življenje.

V prvih večernih urah je prišlo do samomora v Domžalski cesti 1. Trgovca sotrudnica Albina O. si je — kakor pripovedujejo radi nesrečne ljubezni — pogrnala kroglo v srce. Pri prevozu v bolnišnico je izdihnila.

Okrog pol osmih zvečer je prišlo do nesreče na železniški progi za tobačno tovarno. Tu je tržski vlak, ki je vozil v smeri iz Viča proti mestu povozil 20-letnega dijaka Trgovske akademije v Ljubljani Andreja Virnika. Očividci pripovedujejo, da je Virnik v usodnem trenutku zamisljen stopal preko železniškega tira. Lokomotiva ga je zgrabila ter ga močno poškodovala. Bil je svedra na mestu mrtev in komisijska, ki je prišla takoj na kraj nesreče, je odredila prevoz njegovega trupla v mrtvašnico na Vič.

Od tu in tam

426.593 vlagatelj ima Poštna hranilnica, a vloge znašajo 1.069.444.400 dinarjev. V marcu je število vlagatelj poskočilo za 5.479, a vloge so se v istem času dvignile za 30.600.151 dinarjev. Čekovnih računov ima poštna hranilnica 26.355, prometa pa je bilo z njimi v marcu 6.735.091.960 dinarjev.

»Ta-Tac« je odprla podružnico v Zagrebu. Ze svojočasno je bilo tej tvrdki izdano dovoljenje za trgovino, vendar ni mogla najti primerne lokalne. Vrh tega so nastale težave zaradi prepovedi s strani ministrstva. V sredo pa je iznenadila trgovce vest, da je »Ta-Tac« že odprla svojo trgovino v Preradovičevi ulici. Takoj so šli protesti na vse strani in vsa oblastva. Obrtni oddelek mestnega magistrata je poslal takoj posebno komisijo, ki je imela nalogo pregledati, če so izpolnjeni vsi zakonski pogoji za otvoritev trgovine. »Ta-Tac« ima v Zagrebu sedem obrtnih dovolil, ki so ji bila izdana še lani. Trgovci so sklenili, da bodo storili vse korake in vse poskusili, da onemogočijo ustanavljanje teh magacinov. Tako se bo borba bojevala i v Zagrebu i v Belgradu. Za uspeh pa so trgovci v obeh krajih v strahu. — Morda pa išče »Ta-Tac« tudi že v Ljubljani prostor?

Razočarani so bili navdušeni prijatelji zagrebške filharmonije, ko so javno začeli propagirati vpisovanje v društvo Društvo je namreč začelo v dolge. Hoteli so najti zaslonbo in podpore v javnosti tako, da bi se vpisalo v imenik članov kakih 1000 ljudi. Mesec dolgo je trajalo vpisovanje, a vpisalo se je le — troje ljudi. Tudi znak visoke kulturne zavesti...

Ze tri mesece se zaporedoma vrste poplave na Lonskem polju in Moslavini na Hrvaškem. Tri mesece je polje spremenjeno v jezero, ki se mu menja le gladina, dočim voda ni odtekla niti enkrat. 100.000 juter je pod vodo. Ne samo, da so propadli vsi zimski posevki, temveč so onemogočena tudi vsa pomladanska dela. Poškodovanih, delno tudi razrušenih, pa je mnogo hiš in gospodarskih poslopij. Ljudje že obupujejo.

Posebna šumska direkcija bo ustanovljena v Mostarju s ciljem, da se pogozdovanje Hercegovine in okolnih okrajev pospeši in sistematično izvršuje. Ta odlok ministrstva za gozdove in rudnike pa je izzval v Sarajevu nevoljo. Pravijo, da se s tem Sarajevo kot središče Bosne in Hercegovine degradira in favorizirajo drugi kraji. Istočasno pa se je v Sarajevu vršila konferenca zastopnikov generalne direkcije državnih železnic, banke uprave in zastopnikov mesta, na kateri so odobrili načrt, po katerem se bo zgradil nov kolodvor. Starega bodo podrli, a na tem prostoru položili nove ture. Novo kolodvorsko poslopje bo veliko in moderno. Položili bodo ozke in široke ture. Baje so obljubljeni tudi že krediti.

Konferenca delovnih inšpektorjev iz vse države je bila na Sušaku. Na konferenci je bil tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković.

Ministrstvo za socialno politiko je sklicalo na Sušak konferenco inšpektorja dela z vse države, da se uredi mnoga vprašanja s področja teh inšpektorjev. Med drugim je prišla na dnevni red tudi nova uredba o minimalnih mezdah, ki stopi v veljavo 14. t. m.

Konferenca je začela zasedati 7. t. m. in je vzel v razpravo vsa perča vprašanja. Minister za socialno politiko D. Cvetković je osebno prisostvoval tej konferenci, ki se je v imenu ministrstva udeležil tudi Dušan Jeremič. V svojem govoru je minister Cvetković orisal osnovne misli o nalogah in dolžnostih, ki jih imajo delovni inšpektorji v smislu obstoječih zakonov. Ustavil se je zlasti pri higienskih okoliščinah, v katerih delajo delavci v raznih podjetjih, in pri kontroli, ki naj je vrše delovni inšpektorji glede izvajanja pogodb in drugih obveznosti delodajalcev in delavcev. Glede izvajanja nove uredbe o minimalnih mezdah so delovni inšpektorji v navzočnosti ministra g. Cvetkoviča podali razne pripombe, ki bodo urejene s posebnim pravilnikom, tako da se pri izvažanju te uredbe prepreči vsako dvoumno razlaganje in da se precizirajo osnovne črte za njeno izvajanje. Konferenca se bo končala 10. t. m.

Dva smederevska gimnazijca sta pred dnevi pobegnula od doma in se namenila v Afriko. Poželjenje po pustolovšini jih je prišlo ob čitanju kriminalnih romanov in obiskovanju pustolovskih filmov. Ze prej sta si pripravila šotor, nože, sekire in nekaj denarja. Mahnila sta jo proti Romuniji. Pot pa jima kaže geografska karta, ki sta si jo oskrbela.

V potok sta vrgla Ivan Bežjak in Ivan Rešetar iz Malega Vratnika pri Somboru svojega sosedo Bežjaka Jožeta. Osumila sta ga kot krivca za to, da jima je gozdni čuvaj pobral kolje v vinogradu. Ko so se srečali, je najprej Ivan Bežjak zgrabil Josipa in ga vrgel v potok, nakar je za njim vrgel še več kamnov, da ga je ranil na prsih in roki. Ko se je rezev ves premrzle privlekel spet iz vode, ga je zgrabil Rešetar in ga začel mlattiti s kolecem. Za konec ga je pa butnil spet v vodo. Bežjak Josip je napadalcema ušel le s tem, da je zaplaval na drugi breg in nato pobegnil domov.

V narasli reki Tamnavi pri Obrenovcu so v sredo utonili trije kmetje. Vsi so bili iz Orašca. Aleksander Simič Markovič je naložil na voz žito in ga hotel odpeljati v mlin. Obenem pa je nameraval konje oddati nekemu kočijaku v Obrenovcu, ker sta se bila v to že pogodila. Aleksandru sta se pridružila še dva kmeta in dve kmetici. Ko so žito oddali v mlinu, so krenili proti Obrenovcu. Preden pa so prispeli v mesto, je hotel Aleksander okopati konje v Tamnavi in jih napojiti. Ni pa vedel, da je bila na tistem mestu reka globoka skoro štiri metre. Ko so konji stopili v vodo, jim je takoj zmanjkalo tal pod nogami in že je tudi voz zdrknil v vodo. Valovi so jih takoj zgrabili in potegnili v sredino. Vsi trije moški so utonili, ženske pa so imele srečo, da so se njihove suknje napojile z zrakom in jih zato držale na površini. Tako so se rešile.

Kranjske klobase, v katerih so bili kosci stekla, so kupili in si skušali neki mornarji v Tivatu. Cim so jih pričeli jesti, se je med zobmi šele začelo tretje steklo. Ko so ovdali mesarja, ki je te »kranjske« klobase sam izdeloval, se je zagovarjal tako, da mu je steklo v meso vrgel iz hudobije pomočnik. Pomočnika so nato zaprli.

Pet let zapora je dobil Ljubomir Ljubinkovič iz Petrovčice pri Mitrovič, ker je ubil človeka, ki ga je prvič videl v življenju. Ljubomir je bil vesel človek, ki je vedno prepeval. Ko se je vračal iz gozda židane volje, mu je prišel nasproti človek, ki ga ni poznal. Neznavec je brez povoda začel Ljubomirja zmerjati. Ljubomir ni ni nič okleval, temveč je s sekiri, ki jo je nosil v roki, česnil neznanca po glavi in spet šel, tako kakor prej. Neznavec pa je po petih tednih zaradi poškodbe umrl.

Javne telefonske govornice

Ljubljana, 9. aprila.

Poštna direkcija je pred kratkim postavila na Vodnikovem trgu, na Marijinem trgu, na Gosposvetski cesti pred kavarno »Evropa«, v Šiški na Celovski cesti pred hišo št. 63 in za Bežigradom pred artiljerijsko vojašnico javne telefonske govornice. V promet so bile puščene 28. marca t. l., razen one za Bežigradom, ki bo otvorena te dni.

Uporaba teh govornic je dovoljena vsakomur. Navodila o uporabi telefona so sicer izobesena v vsaki telef. celici, vendar jih tu prinašamo, da bo občinstvo tudi tem potom poučeno o manipulaciji s temi telefoni. Vzeti je treba slušalko v roko, v zarezno spustiti kovanec za 1 Din in nato poklicati številko.

Po končanem govoru, naj se slušalka dene na prejšnje mesto. — Če se klicani ne oglasi, bodisi da je njegov telefon ravno v prometu bodisi zaradi kakšne tehnične ovire, obesite slušalko nazaj, nakar vrne avtomat pri odprtini na spodnjem delu denar. Opozarjamo občinstvo, da ne uporablja skrivljene in nepravne kovanec, ker se s tem avtomat pokvari. Vsako opaženo poškodbo telefonskega aparata ali celice prosimo, da se sporoči na mestu, ki je označeno v vsaki govornici, da se poškodba popravi.

Občinstvo prosimo, da se po teh navodilih točno ravna. Predvsem se pa apelira na javnost, da opušča vsako namerno poškodovanje telef. aparata in celice ali pa tatvina posameznih delov ali telefon. imenika. To je direkcija morala poudariti, ker so bile že takoj prvi dan po otvoritvi nekatere celice poškodovane in iz njih ukradeni telefoni. imeniki. Če bi se taki slučaj ponavljali, bi direkcija primorala telef. govornice zapreti, kar bi vsekakor bilo na škodo ugledu mesta Ljubljane, še tem bolj, ker se take javne govornice nahajajo tudi po ostalih večjih mestih naše države, kjer je pa javnost znala ceniti njihovo važno vlogo v javnem življenju.

Planinski vestnik

Štev. 4. za mesec april je izšel s sledečo vsebino: Uroš Zupančič — Preko ledenih strmin iz Velike Dnine do Peričnika; Janko Mlakar — Spomini in opomini; Slavko Smolej — Na zimsko Martuljsko Veliko Ponco; Matevž Frelj — Za Sv. Jožeta na Skrlatici; dr. Pavel Brežnik — Peš preko prelazov ev. Gottharda, Furke in Grimsela; ostali del izpolnjuje »Obzor in društvene vesti« (ustanovitev akademске sekcije SPD, Pohorska politika, Foto-revija, knjige Razgled planinskih časopisov). Posamezni sestavki so ilustrirani, razven tega pa ima »Vestnik« dve celostranski sliki (Viševnik z Malim Dražkim vrhom ter Špica), prvotno delo Jugoslovanske tiskarne. Tudi aprilski številka »Vestnika« priča, da se lahko »Plan. Vestnik« kosa z najboljšimi sorodnimi revijami inozemstva.

Kamnik

Občni zbor SPD, ki je bil napovedan za sredo, 7. t. m., je zopet vesled neznanega vzroka preložen. To odlašanje povzroča med člani SPD razumljivo upravičeno nevoljo in razburjenje.

Naročajte Slovenski dom!

Ustreljen, ker je bil zaljubljen v špijonko

Tuji listi poročajo o čudnem dogodku, ki se je odigral v Barceloni. Tam so oblasti ustrelile upravnik glavne barcelonske kaznilnice, ker se je zaljubljal v neko Francozinjo, ki je špijnila za generala Franca.

Joana Jorsel, ki je igrala v dogodku glavno vlogo, je bila rojena Francozinja, a je razven francoske gladko obvladala še angleščino, nemščino, ruščino in španščino, zelo dobro pa je govorila tudi italijansko. Bila je zelo lepa ter je imela ono čudno žensko lastnost, ki jo imajo take ženske, o katerih gre glas, da lahko »vsakega okrog prsta navijejo«. Bila je najprej filmska statistka, nato baletska plesalka, nazadnje pa špijonka. Ob času izbruh španske vojne se je znašla v Španiji. Vedno je bila na vladni strani, a kmalu so odkrili, da špijonira za generala Franca. Kakor so naknadno ugotovili, je zbrala za Franca prav lep material in pa prevelika hvala, ki so ji jo izkazovali vrhovni častniki iz belega taborišča. Poslali so ji namreč po nekem njenem velikem uspehu šifrirano zahvalo. Tedaj so barcelonske oblasti — Joana se je zadrževala največ v Barceloni — že vedele, da imajo opravka s špijonko. Le dokazati ji niso mogli ničesar. Končno jim je prišla v roke šifrirana zahvala iz belega taborišča. Na podlagi tega dokumenta je bila postavljena Joana pred sodišče. Tu je najprej vse tajila, ko pa se je začela okrog nje zoževati mreža dokazov, je končno priznala, da je špijnila v dveh primerih. To je zadostovalo, da je bila obsojena na 20 let robije. Poznavalci sedanje španske judikature so pričakovali, da bo obsojena na smrt in je to baje pričakovala tudi ona sama. Igrala pa

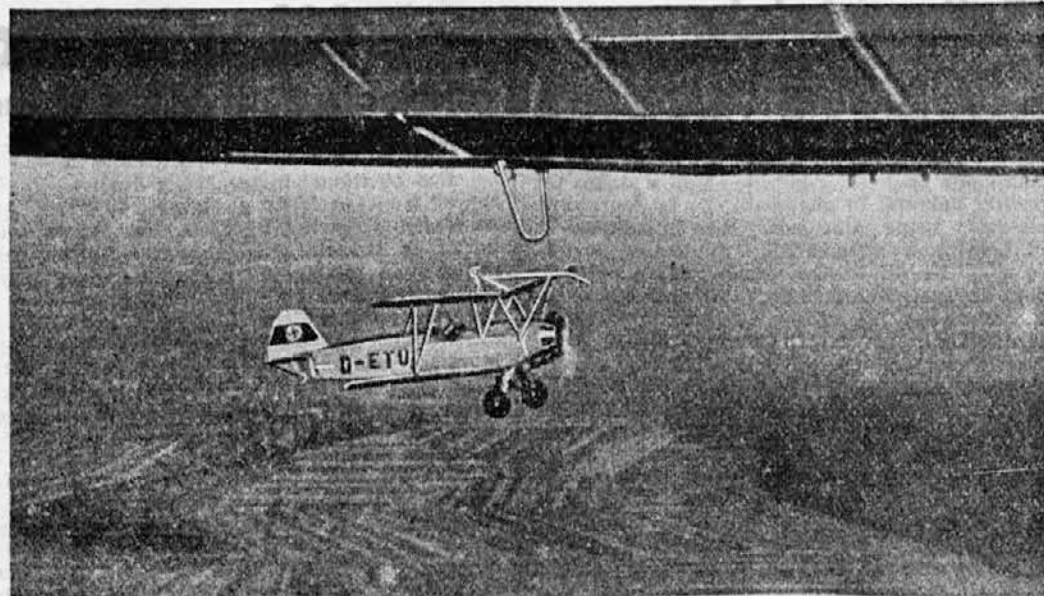
je veliko vlogo pri sodbi njena — lepota.

Prihod Joane Jorsel v kaznilnico je bil naravnost triumfalen. Pripeljala se je z dvema avtomobila. V prvem se je vozila obsojenka ter njen ljubimec — kuža. V drugem avtomobilu pa so bili naloženi njeni kovčegi. Ko je prišla v kaznilnico, je dosegla, da so ji spravili kovčke v njeno celico. Svojega psička pa je poslala upravniku kaznilnice, češ naj on pazi na scene, ki ni vajeno zapora.

Joana pa ni prišla v zapor, kakor drugi ljudje, marveč na pravcat dopust. Še istega dne, ko je prišla v kaznilnico, je dobila od upravnika kaznilnice listič, na katerem je bilo napisano: »Lepo tuğuje za Vami!« (Mišljen je bil pes.) Že naslednjega dne pa je prišel v celico upravnik, ki je lepi Joani osebno poročal, kako se počuti njen kuža. Od tedaj naprej je bila Joana središče vsega zanimanja v kaznilnici. Drugi kaznjenci so imenovali njeno celico »ljubavno gnezdo«. V svoji celici je sprejemala v razkošnih večernih toaletah frizerke in manikirke, račune pa je plačeval sam upravnik, ki se je po cele ure zadrževal pri lepi špijonki.

Kmalu se je o čudnih razmerah iz kaznilnice razvedelo po Barceloni. Nenadna preiskava je ugotovila ves dejanski položaj. Položaj je bil tak, da je zadostovalo, da je bil upravnik takoj aretiran in odposlan v vojaški zapor. V nekaj dneh je že stal pred sodiščem in ravno tako hitro je padla — smrt na obsodba. Romantiko iz kaznilnice je s salvo uničila četa vojakov, ki je na vojaškem strelišču ustrelila kaznilniškega upravnika, ki je bil zaljubljen v francosko špijonko Joano Jorsel, ki je delala za generala Franca.

Joana sama se radi tega prav nič ni grenila. Premestili so jo drug zapor, kjer ji najbrž ne gre več tako dobro, vendar pa je prepričana, da cele kazni, 20 let, ne bo nikdar odslužila.

Slavni nemški letalec Udet pristaja na Zeppelinu.

Stroj poliva klepetulje

Londonski inženjerji, znanstveniki in iznajditelji imajo svoje posebno združene ter se sestajajo enkrat na leto k velikemu banketu. Ta banket je bil letos posebno sijajen. Vzbudil pa je tudi pozornost vsega Londona; to pa ne radi sijajnosti banketa samega, marveč radi nekega stroja, ki so ga pokazali iznajditelji na banketu. Vsi inženjerji in iznajditelji so nad aparatom kar ostrmeli.

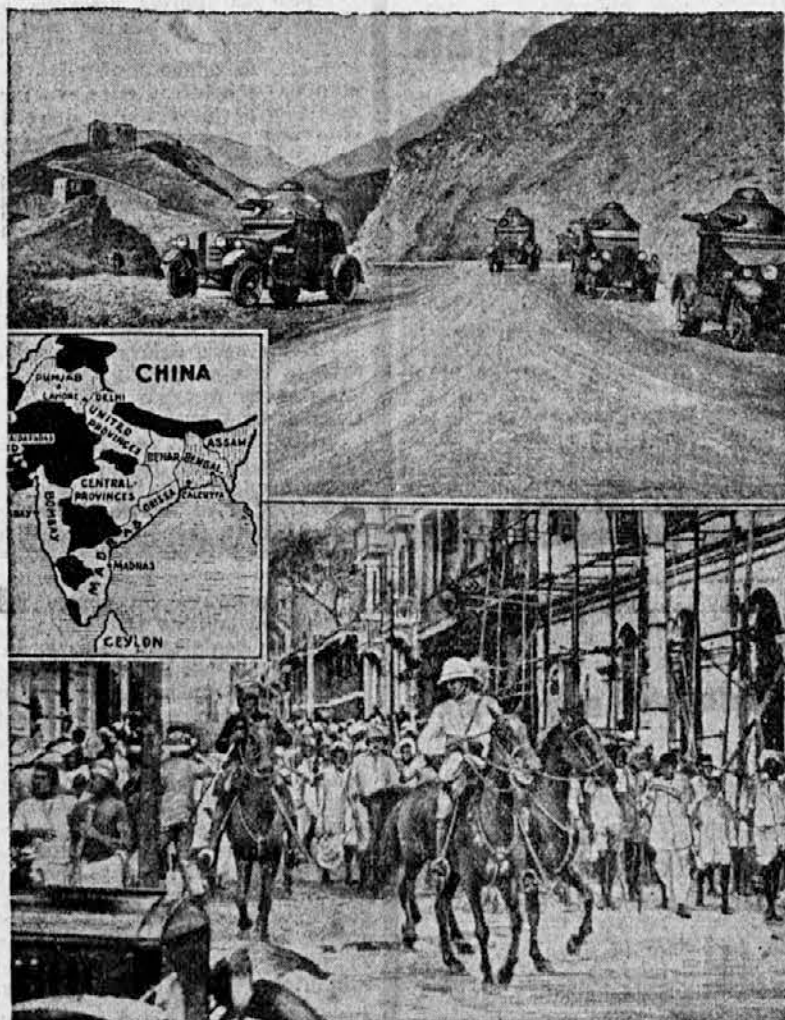
Aparat ima obliko človeškega telesa ter je popolnoma podoben robotom. Mesto obraza pa nosi strahovito smešno masko. Ta aparat se montira k pultu, za katerim nastopa kak govornik. Aparat namestijo tako, da je obrnjen proti govorniku. Namen aparature je v tem, da onemogoča predolge govore.

Kadar se aparat postavi v akcijo, se mu odpro čeljusti in iz njih se prikaže dolg rdeč jezik, ki se prav neznansko steguje. Stiri minute pozneje začne aparat mežikati na desno oko. To pomeni, da je govorniku ostala samo še ena minuta, da seznani poslušalce s svojo govorniško sposobnostjo. Kajti že čez 30 sekund začne aparat namigovati tudi z drugim očesom; ko pa preteče nadaljnih 30 sekund, izbruhne aparat — če med tem še ni odklopljen — na govornika primerno količino vode.

Aparat so uporabili prvič na imenovanem banketu ter je povzročil tam seveda vsesplošno razpoloženje. Pustili so namreč govoriti neko damo, ki se je morala vnaprej zavezati, da bo govorila samo nekaj minut. Inženjerji so vedeli, da dama rada govori in da ne more nehati. Zato so jo poseboj opozorili, da se ji bo zgodilo nekaj strašnega, če ne bo pravočasno končala. Ona pa je tudi izrecno pristala na to, da se lahko zgodi, kar se hoče, če bo prekoračila rok. In zgodilo se je tako, da je nehala govoriti šele, ko je aparat segel po svojem zadnjem sredstvu in obil neukrotljivo govornico.

Koroška zafrkacija

Dolga leta je živel v Šmihelu na Koroškem trden slovenski kmet Kušej, po dom. David. Poznala ga je vsa Podjuna. Bil je neverjetno šegav in zabaven. Nešteto krat je »potegnil« koroške nemčurje, ki so prihajali iz nemških mest ter so se hoteli na račun kmečkega ljudstva zabavati. V predplebiscitnih dneh se je David vozil s sejma iz Velikoveca. Po klancu navzgor od Drave je stopal poleg voza. Pred seboj pa je videl tri nemčurje, ki so bili malo okajeni in so se med seboj pogovarjali v nemščini. David je slišal, kako je eden dejal, da bo malo potegnil tega »vindišarskega paurca«. Ko jih je David dohitel, je tisti nemčur dejal: »Oho, dober dan. No, ali že veste, da smo v Velikovecu iznašli tak stroj, da sipate vanj pšenično zrno, spodaj pa že pečene police ven letijo.« David se je hudo začudil in dejal: »Sem že nekaj slišal o tem stroju. Ampak, mi v Šmihelu smo vas pa le prekosili. Tam imamo že tak stroj, da mečete zgoraj vanj jetmen in hmelj, spodaj pa že od piva pijani nemčurji ven letijo.«

V Indiji so pred kratkim nastali veliki nemiri zaradi nove ustave, ki je te dni dobila veljavnost. Gornja slika predstavlja angleške oklopne avtomobile na poti proti upornikom.

Jetniki s Hudičevih otokov

Četrty po vrsti, zdravnik Mudd, se je z zaprepasjenjem zagledal v narednika. Ta obraz se mu je zdel od sile znan.

To ni bil nihče drugi, kakor glasoviti Rankin, narednik Rankin, ki je svojo vlogo igral tudi pri

»V redu!« je nadaljeval narednik in pregledoval njegove listine.

»Ubijalec in požigalec... do smrtne ječe...«

»Naenkrat se je zadril:

»Naprej, marš!«

Nato pa:

»Naslednji!«

»Otto Lehmann,« se je javil drugi kaznjeneč.

»Vojni begunec — 40 let,« je bral narednik Rankin iz obsojenčevih listin. »Ne boš jih pre-

oči, presenečen, a vidno zadovoljen.

Gledal ga je tako nekaj sekund, zlobno se je smehljaj, nakar je z največjo ironijo izustil:

»Glej ga, glej! Saj to je vendar moj stari prijatelj! Zdravnik Mudd! — O, dobrodošel, dragi prijatelj!«

Z enako porogljivo uljudnostjo mu je Rankin ponudil roko.

Po nekaj minutah oklevanja, jo je dr. Mudd zgrabil.

»Torej, vse, kar so vam še pustili, to je edino golo življenje, kajne?« je bleknil narednik in mu krepko stisnil roko.

Tedaj se je naenkrat močno prestopil nazaj, v istem trenutku pa ga je z levo roko strahovito sunil v podbradek.

Mudd je kleknil, kakor da ga je udarila strela, in padel na tla.

»Te niso obesili?« se je satansko režal narednik. »Ha, dragi moj, pri moji veri, še žal ti bo, da te niso!«

Vedel se je kakor besen.

S svojimi težkimi čevlji je strahovito obdeloval nesrečnika. To besnenje je trajalo nekaj minut.

Komaj da se je le nekoliko spet zbral, že je zgrabil za listine, jih potegnil z mize in se divje zadril:

»Naslednji!«

Zdravnik Mudd se je pobral s tal in si z roko obrisal kri z obraza. Ves je drhtel od razburjenja.

Četudi se je pomiril z mislijo, da bo moral kot kaznjeneč prenesti mnogo ponižanj, in čeprav je sklenil, da bo vsa ta ponižanja prenašal mirno in potrpežljivo — upiranje bi mu utegnilo samo škodovati in vso stvar še poslabšati —, vendar ni pričakoval, da bodo z njim tako surovo ravnali.

Kljub vsem njegovim dobrim sklepom so ga živeci zapustili, bil je silno razburjen in se je kar boril s sanim seboj, da se naredniku ni takoj kar na mestu maščeval za surovo ravnanje.

Toda, vseeno se je obvladal. Zmagala je hladna razsodnost.

Narednik Rankin je medtem dal povelje:

»Vsi spet ven, na most!«

Vojaki so nato zopet vse kaznjence privlekli ven na prosto.

Vroče tropsko sonce je žgalo kaznjence, ki so

Nohti - zdravilo proti golši

(Na Kitajskem.)

Na Kitajskem je že nekaj stoletij posebna pridobitna panoga, kakršne v drugih krajih sveta ni: industrija nohtov. Je tam na stotine ljudi, ki žive skoraj samo od tega, da pustijo rasti svoje nohte na rokah in nogah. Ko dosežejo nohti vsaj centimeter nad normalno dolžino, jih prav previdno porežejo in jih nesejo lekarnarji. Lekarnarji te nohte v posebnih laboratorijih zmlejejo v prah. Ta prah, pomešan še z nekimi drugimi preparati, je baje najboljšo zdravilo proti — golši.

V zvezi s to »industrijo nohtov« je močno razvila tudi »znanost«, kako pospešiti rast nohtov. Saj je to tudi razumljivo. Kitajci, ki prodajajo svoje nohte, gotovo žele, da bi lahko nohte vsak dan porezali. Zato imajo vse mogoče maže, pa tudi trpinčenja, da bi pospešili rast nohtov. Dogajali so se celo primeri, da so morale intervenirati oblasti, ker so starši s svojimi otroci postopali neverjetno okrutno, starši so namreč prepričani, da z raznim trdim povijanjem prstov, z rahljanjem kože okrog nohtov itd., pospešijo rast nohtov.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 9. aprila: 11. Solška ura: Od vlakna do obleke — dialog (vodi g. Miroslav Zor) — 12. Naši zvoki (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Pevske jazz skupine (plošče) — 18. Ženska ura: Novodobno gospodinjstvo mestanske žene (gđ. Anica Lebarjeva) — 18.20 Maurice Ravel: Dafnis in Kloe, simfonična suita (plošče) — 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19. Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Motorizacija celinskega prometa (dr. Velizar Janković iz Beograda) — 20. Prenos iz Maribora: Gregorčičev večer. Sodelujejo: Recltueje (Elvira Kraljeva in Peter Malec, el. Nar. gled. v Mariboru. Pevske solo točke (Marjan Ruš, basist op. v Zagrebu). Spremljava na klavirju (prof. Minka Zacherova. Beseda o Gregorčiču, prof. dr. Frane Sušnik, spretno besedo govori prof. Vilko Novak. Nastop Slov. pevskega društva »Maribor«, dirigent Janez Ev. Gašparič — 22. Cas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleške plošče.

Sobota, 10. aprila: 12. Plošče — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Plošče — 14. Vreme — 10. Za delopust (Igra Radijski orkester) — 18.40 Čehoslovaško solstvo (g. Rudolf Bratko) — 19. Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20. O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Pratika za mesec april ali mali traven — 22. Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Za vesel koe-nee (Igra Radijsko orkester).

Drugi programi

Petek, 9. aprila: Belgrad: 20. Spevoigra — Zagreb: 20. Madrigal — 21. Trio Brandi — Dunaj: 19.35 Koncert po željah — 20.35 Prohaskov koncert — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba — 21.45 Simfonični koncert — Rim-Bari: 21. Napolitanske pesmi — Praga: 20.15 Latinski koncert — 21. Orkestralna glasba — Varšava: 20.05 Opera »Marlja« — Berlin: 20.49 Schurichtov koncert — Königsberg: 20.10 Plesni večer — Hamburg: 20.10 Voljska godba — Lipsko: 20.10 Vesela narodna glasba — Köln: 20.10 Vojaki večer — Stuttgart: 20.10 Nordijski koncert — Bernomünster: 20. Opera »Pikov dama« — Strassbourg: 21.30 Gledališki večer — Bukaresta: 19.35 Opera.

njegovi aretaciji. Mudd ni pričakoval naklonjenosti od tega človeka, vendar je bil to edini znani obraz na tem strašnem kraju, in se je nesrečni obsojenec kljub žalosti čutil zadovoljnega, ker je tukaj srečal znanca, čeprav svojega sovražnika.

Rankin se je medtem obrnil h prvemu:

»Ime?«

»William Dunger.«

Živel, dragi Otto,« je siknil z zlobnim nasmehom in s porogljivim obžalovanjem. »Prestar si za to. — Izgini!«

Nenadno je zapazil zdravnika Mudda. To srečanje je čudno delovalo nanj.

Naglo se je vravnal, položil listine na mizo in odrinil v stran moža, ki je bil na vrsti, skočil pred zdravnika Mudda in ga začel prebadati z